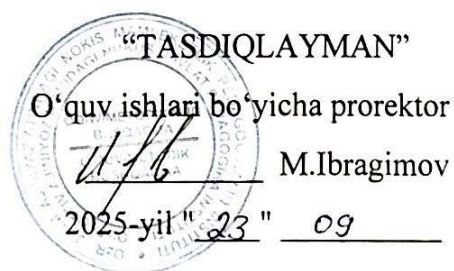

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI
VAZIRLIGI**

AJINIYOZ NOMIDAGI NUKUS DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

**BOLALAR PSIXOLOGIYASI VA
PSIXODIAGNOSTIKASI**

fani bo'yicha

SILLABUS

kunduzgi bo'lim uchun

Ta'lim sohasi:	100000 - Gumanitar
Ta'lim sohasi:	110000 - Pedagogika.
Ta'lim yo'nalishi:	60110200 - Maktabgacha ta'lim

Nukus - 2025

Modul/ Fan sillabusi
Maktabgacha ta'lim va boshlang'ish ta'lim fakulteti
60110200 - Maktabgacha ta'lim yo'nalishi

Fan nomi:	Bolalar psixologiyasi va psixodiagnostikasi
Fan turi:	Majburiy fan
Fan kodi:	BPSPD 11210
Yil:	1
Semestr:	1-2
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	150-150
Ma'ruza	30-30
Seminar mashg'ulotlar	30-30
Mustaqil ta'lim	90-90
Kredit miqdori:	5-5
Baholash shakli:	imtihon
Kurs tili:	o'zbek

1. Fan maqsadi (FM)

FM	<p>Fanni o'qtishdan maqsad – Bo'lajak pedagog-tarbiyachilarga bolalar psixologiyasi fani haqida ma'lumot berish; bolalar psixologiyasi fani bo'yicha olib borilgan tadqiqot natijalarini tahlil qilish va umumlashtirish; bolalar psixologiyasi va psixodiagnostikasi fanining" asosiy tamoil va vositalari, maktabgacha bolalar psixikasidagi o'zgarishlarni o'rganish qilish, turli yosh guruxlarda bolalarning psixologik rivozhlanishi, tashqi o'ziga hos rivozhlanish va individual xususiyatlarini o'rganish usullarini asoslash, Maktabgacha ta'limda bolalar psixologiyasini o'rganish va psixodiagnostikani tashkil etishning ilmiy asoslarini o'rganish, psixodiagnostikani tashkil etish va o'tkazish metodlari, psixodiagnostikani o'tkazuvchi shaxs va unga qo'yiladigan talablar asosida har tomonlama bilim berish. fanning umumiy nazariy asoslari, tadqiqot metodlari, taraqqiyot bosqichlari va bir qator ilmiy-amaliy vazifalari kabi ma'lumotlarni berishdan iborat.</p>
-----------	---

2. Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

1.	Ilk yoshdagi bolalar bilan ishlash metodikasi
3. Ta'lim natijalari (TN)	
Bilimlar tomonidan	
TN1	Maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini tashkil etish, bolalar huquqlarini himoya qilish bo'yicha xalqaro va davlat normativ-huquqiy hujjatlarini bilish.
TN2	Ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo'yiladigan davlat talablari va maktabgacha ta'lim sohasiga doir davlat o'quv dasturini bilish.
TN3	Rivojlantiruvchi ta'lim muhitini tashkil etish va uning bolaning rivojlanishiga qanday ta'sir qilishini bilish.
TN4	Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida xavfsizlik va mehnat gigiyenasi bo'yicha bilimga ega bo'lish.
TN5	Bolaning rivojlanish xususiyatlarini bilish.
TN6	Mahalliy va mintaqaviy muhit va uning bolalar farovonligiga ta'sirini bilish.
TN7	Hayot faoliyati xavfsizligi asoslari qoidalarini bilish.
TN8	Maktabgacha ta'lim sohasidagi normativ-huquqiy hujjatlarni bilish.
TN9	Maktabgacha ta'lim tashkiloti Ustavini bilish.
TN10	Bolalarning rivojlanishi va ta'lim-tarbiya jarayonini qo'llab-quvvatlash uchun rivojlanish markazlarini tashkil qilish, to'ldirish, moslashtirish qobiliyati.

TN11	Rivojlantiruvchi ta'lim muhitini boyitish uchun materiallarni tanlash va mustaqil ravishda ishlab chiqish qobiliyati.
TN12	Bolada ishonch hissini rivojlantiradigan o'zaro hurmat va hissiy qulaylik muhitini yaratish qobiliyati.
TN13	Hayot faoliyati xavfsizligi qoidalarini amalda qo'llay bilish.
TN14	Individual va o'ziga xoslikni hisobga olgan holda bolalarga teng huquqli munosabatda bo'lish qobiliyati.
4. Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M) I-semestr	
M 1	Bolalar psixologiyasining predmeti vazifalari va usullari.
M 2	Psixologik rivojlanish nazariyalari.
M 3	Psixologik rivojlanishning qonuniyatlari va dinamikasi.
M 4	Psixologik rivojlanishning yosh davrlari
M 5	Go'daklik va ilk yoshdagi bolaning rivojlanishining psixologik xususiyatlari.
M 6	Bolaning go'daklik davrida psixologik rivojlanishi.
M 7	Maktabgacha yoshdagi bolalarni psixologik rivojlanish xususiyatlari.
M 8	Maktabgacha yoshdagi bolalarning sensor rivojlanishi.
M 9	Maktabgacha yoshdagi bolalarda diqqatni rivojlantirish.
M 10	Maktabgacha yoshdagi bolalarda xotirani rivojlantirish.
M 11	Maktabgacha yoshdagi bolalarning nutqini rivojlantirish.
M 12	Maktabgacha yoshdagi bolalar tafakkurini rivojlantirish.
M 13	Maktabgacha yoshdagi bolalar tasavvurini rivojlantirish.
M 14	Maktabgacha yoshdagi bola shaxsini rivojlanishi.
M 15	Bolalarning maktabga tayyorgarligini psixodiagnostika qilish metodlari¹
II-semestr	
M 1	Bolalar amaliy psixologiyasining tarixi²
M 2	Bolalarda rivojlanish buzilishlarini psixologik - pedagogik diagnostika qilishning nazariy va uslubiy asoslari.
M 3	Maktabgacha yoshdagi bolalarni diagnostika qilish metodlari. Maktabgacha yoshdagi bolalarni diagnostika qilish xususiyatlari.
M 4	Maktabgacha yoshdagi bolalarni diagnostika qilish metodlari. Diqqatni diagnostika qilish metodlari.
M 5	Maktabgacha yoshdagi bolalarni diagnostika qilish metodlari. Xotirani diagnostika qilish metodlari.
M 6	Maktabgacha yoshdagi bolalarni diagnostika qilish metodlari. Bolalar nutqini diagnostika qilish metodlari.
M 7	Rivojlanishida buzilishi bor bolalarni o'rganishdagi kompleks yondashuvlar.
M 8	Rivojlanishda nuqsoni bor bolalarni psixologik o'rganish.
M 9	Eshitish qobiliyati buzilgan bolalarni psixologik - pedagogik o'rganish.
M 10	Ko'rishda nuqsoni bo'lgan bolalarni psixologik - pedagogik o'rganish.
M 11	Emotsional rivojlanishda nuqsonlari bo'lgan bolalarni psixologik - pedagogik o'rganish.
M 12	Ta'lim tashkilotlarida psixologik, tibbiy-pedagogik maslahatlar.
M 13	Psixologik-tibbiy-pedagogik komissiyalar va maslahatlar.
M 14	Rivojlanishda nuqsoni bo'lgan bolani psixologik - pedagogik qo'llab-quvvatlash tizimida psixologik maslahatni tashkil etish va mazmuni.
M 15	Rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolani tarbiyalayotgan oilani psixologik o'rganish.

¹ <https://kpfu.ru/pdf/portal/oop/278364.pdf>

² <https://kpfu.ru/pdf/portal/oop/278364.pdf>

Mashg'ulotlar shakli: Seminar mashg'uloti (S)	
I-semestr	
S 1	Bolalar psixologiyasining maqsadi, vazifalari va metodlari.
S 2	Psixologik rivojlanish nazariyasi.
S 3	Psixologik rivojlanishning dinamikasi va qonuniyatlari.
S 4	Turli yosh davrlaridagi psixik rivojlanish.
S 5	Go'daklik va ilk yosh davrida bolaning rivojlanish xususiyatlari.
S 6	Maktabgacha yoshidagi bolalar psixik rivojlanishining umumiy tavsifi.
S 7	Maktabgacha yoshidagi bolalarning sensor rivojlanishi.
S 8	Maktabgacha yoshidagi bola diqqatini rivojlanishi.
S 9	Maktabgacha yoshidagi bola tafakkurini rivojlanishi.
S 10	Bolani shaxs sifatida rivojlanishi.
S 11	Maktabgacha yoshdagi bolalar hayolining rivojlanishi.
S 12	Bolalarni maktabga tayyorlashdagi ijtimoiy-psixologik muammolar.
S 13	Diagnostikaning pedagogik va psixologik metodlari rivojlanishi tarixi.
S 14	Rivojlanishda nuqsoni bo'lgan bolalar pedagogik-psixologik diagnostikasining nazariy-metodologik asoslari.
S 15	Rivojlanishda nuqsoni bor bolalarni o'rganishdagi kompleks yondoshuv.
II-semestr	
S 1	Ko'zi ojiz bolalarni psixologik- pedagogik o'rganish.
S 2	Emotsional (hissiy) rivojlanishda nuqsoni bo'lgan bolalarni psixologik- pedagogik o'rganish.
S 3	Bolalar psixikasi rivojlanishining asosiy qonuniyatlari.
S 4	Maktabgacha yosh davri ingirozi.
S 5	L.S.Vygotskiyning madaniy-tarixiy kontseptsiyasi.
S 6	Bolaning aqliy rivojlanishining asosiy qonuniyatlari.
S 7	Go'daklik davrining psixologik xususiyatlari diagnostikasi.
S 8	Go'daklik davridagi muloqot.
S 9	Ta'lim-tarbiya jarayonida bola taraqqiyotiga tasir etuvchi omillar va bola taraqqiyotini psixodiagnostika qilishning o'ziga xos tomonlari.
S 10	Psixodiagnostik tekshiruv bosqichlari.
S 11	Psixodiagnostik metodikalarni tanlash va ularni o'tkazish.
S 12	Bilish jarayonlari, intellekt, qobiliyatlar, shaxs, shaxslararo munosabatlar psixodiagnostikasiga oid metodikalar.
S 13	Bolalar guruhidagi shaxslararo munosabatlar psixodiagnostikasida qo'llaniladigan proektiv metodikalar.
S 14	Bolalarning yosh xususiyatlarini inobatga olgan holda ota-ona va tarbiyachilarga psixologik maslahat berish.
S 15	Psixodiagnostika o'tkazish va psixodiagnostikani o'tkazishga qo'yiladigan talablar.

5. Mustaqil ta'lim (MT)		
1.	Seminar va amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rish hamda uy vazifalarini bajarish.	30-30
2.	Shartli masalalar (kasuslar) tuzish	10-10
3.	Berilgan manbalarni tarjima qilish	10-10
4.	Gigiyenaga oid berilgan mavzu bo'yicha esse yozish	20-20
5.	Konferensiyaga tezis tayyorlash	20-20
6.	Berilgan mavzu bo'yicha kurs ishini bajarish	0-0

Asosiy adabiyotlar Asosiy adabiyotlar:

1. Kayumova N. M. Maktabgacha ta'lim-tarbiya pedagogikasi: o'quv qo'llanma/N. M. Kayumova. Toshkent, 2024. K-57940
2. A.Sodiqova Sh. Maktabgacha ta'limda ta'lim va tarbiya texnologiyalari: o'quv qo'llanma / Sh. A. Sodiqova. - Toshkent: Bookmany print, 2022 K-55598
3. Maxmutazimova Yu.R. Maktabgacha ta'limda STEAM texnologiyalari: o'quv qo'llanma / Yulduz Raxmatovna Maxmutazimova; Nizomiy nomidagi TDPU. - Toshkent: Tamaddun, 2022 K-53693
4. Ibragimova G. N. Maktabgacha ta'limda pedagogik diagnostika: o'quv qo'llanma/ G.N.Ibragimova, muxarrir Abumalik Akramov; D.A.Choriyeva Nizomiy nomidagi TDPU. - Toshkent Nodirabegim, 202. K-53328
5. Баданина, Л. П. Психология познавательных процессов [Электронный ресурс] : учеб. пособие / Л. П. Баданина. - 2-е изд., стер. - М.: Флинта, 2012. - 240 с³

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Pulatov J.A. Yosh davrlari psixologiyasi [Matn]: Darslik. Toshkent: "Umid Design", 2022y.- 203 b.
2. Umarova N.Sh., Arziqulov D.N. Umumiy psixologiya / O'quv qo'llanma-T.: "Fan va texnologiya", 2018y.-220 b. - ISBN 978-9943-11-964
3. Абрамова Г.С. Возрастная психология: Учебное пособие для вузов. М.: Академический Проект, 2019г.- 623 с.
4. Бабаева Д.Р, Алиходжаева Г.С. Детская психология и психодиагностика ТГПУ, Учебник, Т:2023г;

Axborot manbaalari

1. <http://bio.bsu.by/>
2. <http://flogiston.ru/>
3. <http://www.trialog.ru/>
4. <http://www.auditorium.ru/>
5. <http://www.bibliothek.uni-regensburg.de/ezeit/http://dictionary.fio.ru/>
6. <http://www.edulib.ru/>
7. www.ziyonet.uz
8. <https://kpfu.ru/pdf/portal/oop/278364.pdf>

³ <https://kpfu.ru/pdf/portal/oop/278364.pdf>

Talabning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini baholashda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi kerak:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritma bo'lsa;
- fan mavzularini bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylikni saqlab, ilmiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil mustaqil fikrlash qobiliyatini namoyon eta bo'lsa;
- berilgan savollarga aniq va qisqa javob bera bo'lsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa; mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga oid qonunlar va boshqa normativ-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga oid mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni izohlay bo'lsa;

b) 4 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi kerak:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan,
- fan mavzularini bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera bo'lsa;
- fan bo'yicha konspektni puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga oid qonunlar va boshqa normativ hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

v) 3 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi kerak:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fan mavzularini tor doirada ko'rsatib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmas;
- bayoni to'g'ri bo'lmas;
- fan bo'yicha savollarga tushunarsiz va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashqlarga oid hech qanday tasavvurga ega bo'lmas;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga oid berilgan savollarga javob olinmas;
- fanni bilmas.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Muallif:	V.Sh.Seytmuratova - Ajiniyoz nomidagi NDPIning "Maktabgacha ta'lim" kafedrası assistent-o'qituvchisi
E-mail:	veneraseytmuratova08@gmail.com
Tashkilot:	Ajiniyoz nomidagi NDPIning "Maktabgacha ta'lim" kafedrası
Taqrizchilar:	Ajiniyoz nomidagi NDPI "Maktabgacha ta'lim" kafedrası dotsenti - R.Aleuova Ajiniyoz nomidagi NDPI "Psixologiya" kafedrası dotsenti - Z.Klicheva.

Ushbu sillabus o'quv-uslubiy Kengashining 2025 yil "23" 09 1 -sonli yig'ilish bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

Ushbu sillabus "Maktabgacha ta'lim" kafedrasining 2025 yil "03" 09 1 -sonli yig'ilish protokoli bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i:

A.Abdiev

Fakultet dekani:

M.Allamberganova

Kafedra mudiri:

G.Jumasheva

Tuzuvchi:

V.Seytmuratova